

Nr 133.

Av herrar **Kloo** och **Ingvarson**, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående Karlskrona örlogsvarvs ställande under civil ledning.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 1 bebådas under femte huvudtiteln en senare framställning till riksdagen rörande utvidgning och modernisering av Karlskrona örlogsvarv, och begäres i avaktan på definitivt förslag, av riksdagen ett anslag för ändamålet på 250,000 kronor. Förslaget grundar sig på en av sakkunniga verkställd utredning, tillkommen i anledning av en riksdagsskrivelse år 1913, till vilken initiativet togs av enskilda motionärer. Vid samma tillfälle frambars jämväl en annan motion, som utom förslag om varvets modernisering, därjämte påyrkade dess ställande under civil ledning. I motionen anfördes bland annat följande:

»Staten har i Karlskrona örlogsvarv nedlagt högst betydande kapital och den undersökning, som nyligen på ort och ställe företogs av en engelsk fackman i skeppsbyggeri, utvisade, att varvet, utan större kostnader, kan sättas i stånd så att det fullt mäter sig med de enskilda varven och därtill blir dem överlägset i fråga om för flottans räkning erforderliga resurser. Jämväl önskvärdheten av statens fullkomliga oberoende av enskilda intressen i andra avseenden gör en dylik förändring av behovet påkallad.

Men skall syftet med en dylik förändring — icke blott oberoende av enskilda, utan jämväl planmässighet och sparsamhet med tillgängliga medel — uppnås, erfordras samtidigt en annan förändring, nämligen den att varvets administration ställes under *civil ledning*. Med all akning för den nuvarande ledningen, är den dock icke i första hand utbildad för att ekonomiskt förvalta ett stort modernt industriföretag. Och vad den tekniska utbildningen angår, torde även denna behöva bättre tillgodoses. Marinens ingenjörer äro tvivelsutan kompetenta och dugande män på sina respektive områden, men speciellt som skeppsbyggare torde de vare sig teoretiskt eller praktiskt mycket sällan vara,

om ock en del av dem studerat även den saken. Skall emellertid ett företag, icke minst ett skeppsvarv, i vår tid kunna drivas fullt rationellt och icke draga onödiga kostnader, måste det ledas av fackmän, av specialister, som egnat sig helt, envar åt sitt särskilda område av det gemensamma arbetet. En dylik specialutbildning har hittills, på grund av statens begränsade verksamhetsområden, icke kunnat förekomma annat än inom privatindustrin, och därför måste staten, för så vida en modernisering av varvet skall medföra avsett resultat, anställa civil administrativ och delvis även teknisk ledning. I de grenar av varvets verksamhet åter, där marinens personal är speciellt sakkunnig bör den ju utan svårighet kunna tjänstgöra i samarbete med sina civila kolleger och i administrativt hänseende under ledning av den civila förvaltningen.»

Motionärerna hemställde slutligen att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t måtte föranstalta om en allsidig utredning rörande Karlskrona örlogsvarvs modernisering och ställande under civil ledning, administrativt, och i de delar, där så lämpligen kan ske, även tekniskt i syfte att å varvet utföra erforderligt nybyggnads- och underhållsarbete för flottan, liksom, i den mån så kan ske, annat jämförligt arbete, samt för riksdagen framlägga de förslag, vartill utredningen kan föranleda.

I den skrivelse till Kungl. Maj:t som av vederbörande utskott föreslogs och av riksdagen bifölls rörande varvets modernisering, omnämndes jämväl ovanstående förslag om dess ställande under civil ledning och heter det att »givetvis kan det vara lämpligt, att i samband med nyssnämnda undersökning tages under omprövning sättet för varvets ändamålsenliga och ekonomiska ledning, varvid dock bör iakttagas, att de militära kraven vederbörligen tillgodoses».

Så mycket hittills är oss bekant, har detta emellertid icke blivit vederbörligen beaktat, utan tyckes regeringens förslag uteslutande taga sikte på moderniseringen, medan frågan om *civil* ledning icke berörts. Väl hava vi oss bekant, att beslut fattats 1914 om tillsättande för Karlskrona-varvets räkning av 2 civilt utbildade verkstadsingenjörer samt att nu av regeringen föreslås, att de förut på extra stat antagna elektroingenjören och kemisten skola komma på ordinarie stat, men anse vi detta vara långt ifrån tillräckligt för att få någon betydelse för varvets ändamålsenliga och ekonomiska ledning. Och var nu detta utskottets förslag berättigat 1913, bliver det självklart ännu mera berättigat i den mån varvet utvecklas till ett modernt affärsdrivande verk. Ju mera verksamheten utvidgas och ju mera det blir fråga om en verkligt rationell drift som gör staten oberoende av enskildas pris-

uppskrivningsförsök, ju nödvändigare blir det, att verkliga affärssynpunkter läggas på det hela. Och detta kan enligt vår mening icke bli faller med mindre än att för sådant ändamål särskilt utbildade personer anställas. De militära tjänstemännen besitta givetvis icke, utom i undantagsfall dylika egenskaper i samma grad som sådana personer. De utbildas ju till andra ändamål.

Utan att här mera i detalj vilja ingå på denna sak, vars betydelse även utan exemplifiering lätteligen torde inses, tillåta vi oss därför hemställa,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t måtte låta verkställa utredning rörande Karlskrona örlogsvarvs ställande under civil ledning, administrativt och i de delar så kan ske även tekniskt, samt för riksdagen framlägga de förslag vartill utredningen kan föranleda i samband med det bebadade förslaget om örlogsvarvets modernisering.

Stockholm den 27 januari 1916.

Oskar Kloo.

J. A. Ingvarson.